

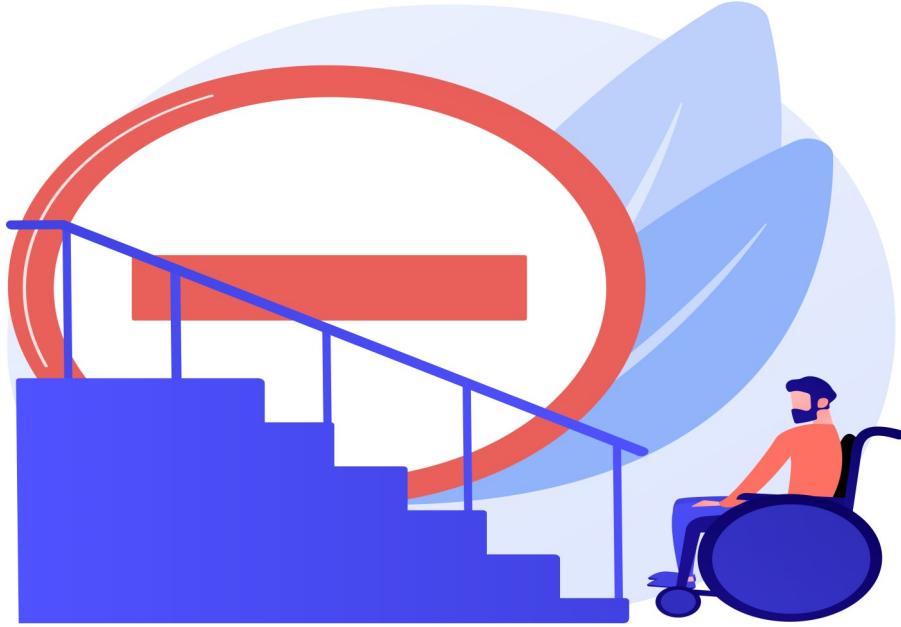

ENGELSİZ HAKLARIMIZ

Engeller hayatın ritmini yakalamaya engel değildir...

Türkiye nüfusunun %12,29'unun engellilerden oluştuğu tahmin edilmektedir. Yaşamın içinde herhangi bir engelle yaşamak, beraberinde zorlu bir mücadele vermeyi de getirmektedir. En basit ifade ile yolda yürümek pek çok insanın otomatik olarak yaptığı bir davranışken bedensel engeli nedeniyle yürüyemeyen bireyler için bir yerden bir yere gitmek, yüksek bir dağa tırmanmak ile eşdeğer olabilmektedir.

Modern ve çağdaş bir toplum olmanın gereklilikleri arasında hayatın engelli bireylere sunduğu zorlukları azaltmak ve onların hayatlarını bir nebze bile olsa kolaylaştırmak yer alır.

Bu nedenle dünyadaki tüm ülkelerde engelli bireylere yasalar tarafından belirli haklar tanınmaktadır. Bu hakların bir kısmı onları koruma altına alırken diğer bir kısmı da hayatlarını kolaylaştırıcı uygulamalar yapılmasını sağlamaktadır.

Engel çeşitleri çok farklı olmakla birlikte en temelde doğuştan gelen ve sonradan edinilen şeklinde ayırmak mümkündür.

Ülkemizde herhangi bir engelle dünyaya gelen çocuğa ve ailesine tanınan hakların yanında sonradan engel durumu oluşan yetişkinlere de çeşitli yasal haklar sunulmaktadır.

Bu bültende kısa ve öz olarak engellilere hangi koşullarda ve ne çeşit hakların tanındığı ve bu hakları nasıl kullanabileceklerine dair bilgilendirmeyi bulacaksınız.

Sizin ve çocuğunuzun devletin sunduğu haklardan yararlanmanız için öncelikli olarak; tıbbi ve eğitsel tanıyı gösteren iki ayrı rapor almanız gerekmektedir. Tıbbi tanılama için yetkilendirilmiş devlet ve üniversite hastanelerinden birine başvurup çocuklar için “ÇÖZGER” ve erişkinler için “Engelli Sağlık Kurulu Raporu” almanız gerekmektedir. Bu raporlardan birisi olmadan, engellilere tanınan hiçbir yasal haktan faydalanamazsınız.

Asıl engelliler, karşılarına çıkan engeli geçemeyenlerdir.

EĞİTİM HAKKI

Eğitim hakkı şartsız koşulsuz her çocuğun hakkıdır. Bunun yanı sıra herhangi bir engeli olan çocuğa eğitim hakkından daha iyi yararlanabilmesi için tıbbi tanı raporunuzu aldıktan sonra Milli Eğitim Müdürlüğü'ne bağlı Rehberlik Araştırma Merkezlerine (RAM) başvurup, incelenme isteğinde bulunup, uygun görülmesi halinde “Özel Eğitim Değerlendirme Kurul Raporu” almanız gerekmektedir.

Özel Eğitim Değerlendirme Kurul Raporu ile çocuğunuz için özel eğitim ve rehabilitasyon merkezlerinden haftada 2 saat bireysel, 1 saat grup eğitimi olmak üzere eğitim alma hakkınız bulunmaktadır.

Eğer çocuğunuzda fiziksel bir engel de varsa yine özel eğitim ve rehabilitasyon merkezlerinden haftada iki saat destek eğitim alma hakkınız bulunmaktadır.

Eğer çocuğunuz özel eğitim ve rehabilitasyon merkezlerine gidebilecek durumda değilse, üç hekim imzalı Durum Bildirir E-Rapor ile evde fizyoterapi destek eğitim hizmetinden yararlanma hakkınız bulunmaktadır.

**Bir ülkenin geleceği o ülke insanların göreceği eğitime bağlıdır.
Albert Einstein**

Özel Eğitim Değerlendirme Kurul Raporu bulunan çocuğunuzu yaşadığınız ildeki tüm okul ve kreşlere adrese dayalı sisteme tabi tutulmadan istediğiniz okula kayıt yaptırabilme hakkınız bulunmaktadır.

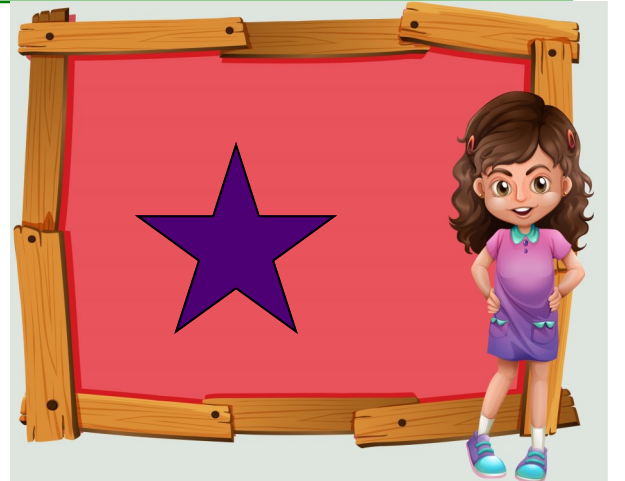

Özel Eğitim Değerlendirme Kurul Raporu bulunan çocuğun devam ettiği okulda ona özel tedbirler alınması zorunludur.

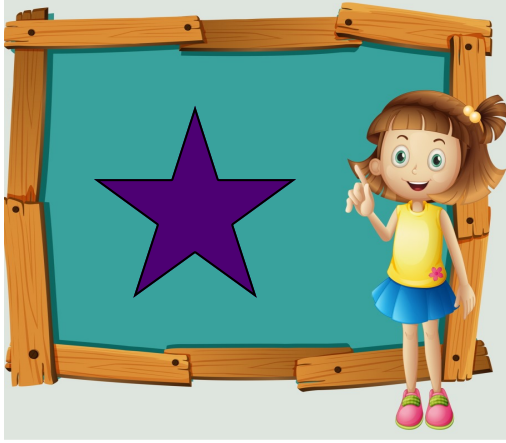

Bunun için okulda öğretmen, yönetici ve öğrenci velisinin yer aldığı bir kurul oluşturulup, belirli aralıklarla toplantı yapılarak çocukla ilgili gelişmeleri takip ederek süreç içinde yeni kararlar alınır. Ayrıca bu kurul tarafından her öğrenci için gelişim düzeyine uygun Bireyselleştirilmiş Eğitim Planı (BEP) hazırlanması zorunludur. Siz de çocuğunuzun gelişimini bu plandan takip etme hakkına sahipsiniz.

Çocuğunuz için ilkokul 1. sınıftan itibaren okullarda açılan “Destek Eğitim Odası” uygulamasından haftalık ders saatinin %40’ını aşamayacak şekilde ders alma hakkınız bulunmaktadır.

EĞİTİM HAKKI

Çocuğunuz özel eğitim sınıfına ya da özel eğitim okuluna gidiyorsa okula ulaşımında servislerden ücretsiz yararlanma hakkınız bulunmaktadır.

Zorunlu öğrenim çağındaki özel eğitim ihtiyacı olan öğrencilerden sağlık problemi nedeniyle okula devamı sağlanamayan birey için; “en az iki hafta süreyle örgün eğitim kurumlarından yararlanamaz” ya da “en az iki hafta süreyle örgün eğitim kurumlarından yararlanması durumunda sağlığı açısından risk oluşturur” ibareli üç uzman hekim tarafından imzalı “Durum Bildirir E-Rapor” alarak, RAM'lara başvurarak uygun bulunduğu takdirde evde eğitim alma hakkınız bulunmaktadır.

Çocuğunuz örgün eğitime ve geçici eğitim merkezine devam ediyorsa geçerli “Engelli Sağlık Kurulu Raporu, Durum Bildirir Sağlık Kurulu Raporu veya ÇÖZGER” raporlarından biriyle RAM'a başvurabilir ve sınav tedbir kararı aldırma hakkınız bulunmaktadır.

Geçerli “Engelli Sağlık Kurulu Raporu, Durum Bildirir Sağlık Kurulu Raporu veya ÇÖZGER” raporlarından birinin bir örneği, Sağlık Durumu Engel Bilgi Formu, Sağlık/Engel durumunuzu belirten Dilekçe, Aday Başvuru Kayıt Bilgileri belgelerinin birer örneğiyle başvuru süresi içinde ÖSYM’ye başvurmanız durumunda Engelli Salonlarında sınava alınma hakkınız bulunmaktadır.

Geçerli Sağlık Kurulu Raporlarınızda Engellilik oranı %40 ve üzerinde ve çalıştırılabilir ibaresi mevcutsa sınava girme hakkınız bulunmaktadır.

Çocuğunuzun veya kendinizin herhangi bir işitme yetersizliği varsa; gireceğiniz sınava başvuru sırasında engellilik durumunuzu ve işitme cihazı veya implant ile sınava gireceğinizi belirtmeniz durumunda sınava cihaz ile girme hakkınız bulunmaktadır

EĞİTİM HAKKI

Engelli olduğunuz halde üniversite eğitimi alıyorsanız; Kredi ve Yurtlar Kurumu'na başvurduğunuz takdirde yurt yerleştirmelerinde öncelik hakkınız bulunmaktadır.

Devlet üniversitelerinde engel oranınıza göre öğrenim ücretlerinde indirim hakkınız bulunmaktadır.

Üniversitelerde yaşadığınız ya da karşılaştığınız bir sorun için üniversitelerdeki engelsiz birimlerine başvurarak çözümlenmesini isteme hakkınız bulunmaktadır.

Engelli sporcu iseniz ve ülkemizi müsabakalarda temsil ediyorsanız belli koşullar dahilinde maaş bağlanma ve YKS'ye girmeden üniversite okuma hakkınız da bulunmaktadır.

ÜCRETSİZ HİZMETLER VE İNDİRİM HAKKI

Hastaneden aldığınız Sağlık Kurulu Raporlarınızla Aile ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlükleri'nin Engelli Birimi'ne başvurarak "Engelli Kimlik Kartı" çıkartabilirsiniz. Aldığınız bu kartla ücretsiz hizmetler ve indirim, öncelik haklarınızdan yararlanabilirsiniz.

Trafik şubelerinden "Engelli Araç Parkı Kartı" olarak engelli araç park alanlarına park etme hakkınız bulunmaktadır. Havaalanı ve belediye tarafından işletilen otoparklardan ücretsiz olarak yararlanma hakkınız bulunmaktadır.

Belediyelere başvurarak evinizin önüne araç park etme izni alma hakkınız bulunmaktadır.

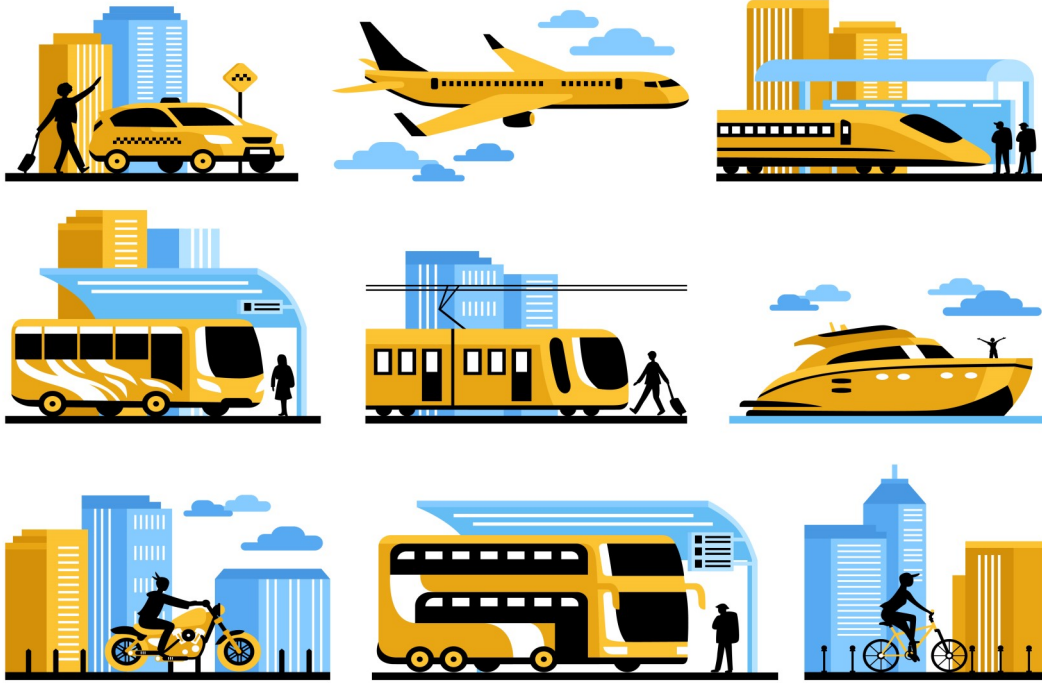

Engel değil destek olun...

ÜCRETSİZ HİZMETLER VE İNDİRİM HAKKI

Engelli kimlik kartlarınızla “*toplu taşıma engelli kartı*” çıkarttırıp, ücretsiz olarak toplu taşıma ulaşımından yararlanma hakkınız bulunmaktadır.

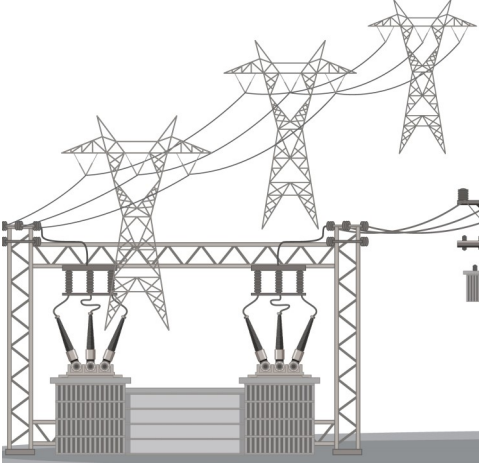
TCDD ve Deniz Yolları ile yapacağınız şehirler arası yolculuklarda engelli kimlik kartınızla ücretsiz olarak yararlanma hakkınız bulunmaktadır.

Şehirler arası otobüs yolculuklarında;
(%40 ve üstü engellilik), normal bilet tarifesinden %40 oranında indirim kullanma hakkınız bulunmaktadır.

Uçak yolculuklarında;
(%40 ve üstü engellilik), indirimli/promosyon biletler hariç, tüm iç hat yolculuklarında %20, dış hat yolculuklarında %25 indirim kullanma hakkınız bulunmaktadır.

%40 ve üstü engellilik durumunda su idaresinden indirim talep etme hakkınız bulunmaktadır.

%40 ve üstü engellilik durumunda PTT'ye başvurarak elektrik indirimi talep etme hakkınız bulunmaktadır. (Evde bakım maaşı alanlar bu haktan yararlanamazlar)

%40 ve üstü engellilik durumunda;

Kablolu TV/Uydu Yayınları
İnternet/Cep Telefonu
Hizmetleri için indirimden
yararlanma hakkınız
bulunmaktadır.

Ayrıca ekonomik olarak; Sıfır araç alımlarında (%90 ve üstü engellilik ya da ÖKGV ibaresinin bulunması) 18 yaş üstü için ÖTV ve MTV VERGİ muafiyeti hakkınız bulunmaktadır.

ÜCRETSİZ HİZMETLER VE İNDİRİM HAKKI

Devlet tiyatrosu, opera ve bale gösterilerinden; (%40 ve üstü engellilik) *ücretsiz* olarak yararlanma hakkınız bulunmaktadır.

Devlete ait müze ve öğrenme yerleri girişlerinden; (%40 ve üstü engellilik) *ücretsiz* olarak yararlanma hakkınız bulunmaktadır.

ÖNCELİK HAKLARI

TOKİ kura çekimlerinde kura çekme önceliği hakkınız bulunmaktadır.

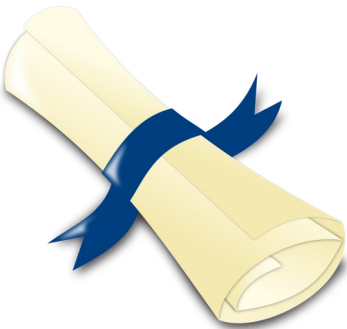

Araç muayenesi için gidilen istasyonlarda öncelik hakkınız bulunmaktadır.

Hastanelerde sıra önceliğinden yararlanma hakkınız bulunmaktadır.

Statlarda engelli taraftar kontenjanından yararlanma hakkınız bulunmaktadır.

Halk Eğitim Merkezleri, Türkiye İş Kurumu ve KOSGEB' de engellilere yönelik meslek edindirme kurslarından sertifika alan engellilere işe yerleştirmelerde öncelik hakkı tanınmaktadır.

ÇALIŞANLARIN ENGELLİ HAKLARI

Sizin veya eşinizin bakmakla yükümlü olduğu birinci derece akrabalarınızda %40 engellilik durumu varsa tayin isteme hakkınız bulunmaktadır.

Engelli bir çocuğunuz varsa kamu kurum ve kuruluşlarında çalışıyorsanız talep etmeniz halinde nöbetten muaf tutulma hakkınız bulunmaktadır.

Engelli bir çocuğunuz varsa kamu kurum ve kuruluşlarında çalışıyorsanız doğumdan sonraki 12 ay içerisinde çalıştığı kurumunuza başvurmanız halinde; yasal doğum izninizin bitiminden sonra *12 ay süresince* maaşınızda kesinti yapılmadan yarı zamanlı çalışma hakkınız bulunmaktadır.

Engelli bir çocuğunuz varsa ve Türk Silahlı Kuvvetlerinde çalışıyorsanız haftada 8 saat izin kullanma hakkınız bulunmaktadır.

KAYNAKÇA

- 5378 Sayılı Engelliler Hakkında Kanun(2005), Resmi Gazete 25686 7 Temmuz 2005. Erişim Adresi: <https://www.mevzuat.gov.tr>
- 573 Sayılı Özel Eğitim Hakkında Kanun Hükmünde Kararname(1997). Resmi Gazete, 23011, 6 Haziran 1997.
Erişim Adresi: <https://orgm.meb.gov.tr>
- Çitil,M.(2012). Yasalar ve Özel Eğitim. Ankara: Vize Basın Yayın
- Karabulut,R.(2020). Özel Gereksinimli Çocuklar ve Özel Eğitim. S.A.Ataman, içinde Özel Eğitim Faaliyetleri Konulu Yasal Dayanaklar (S.273-300)
- Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliği, (2018). Resmi Gazete, 30471, 7 Temmuz 2018.
Erişim Adresi: <https://orgm.meb.gov.tr>
- Sağlık Uygulama Tebliği, 2020.
Erişim Adresi: <https://www.sgk.gov.tr>
- Sarı A. (2020). Engelli Hakları.
Erişim Adresi: <https://sahimsen.org.tr>
- Sosyal Güvenlik Kurumu Sağlık Uygulama Tebliği, 2013. Resmi Gazete 28597, 24 Mart 2013.
Erişim Adresi: <https://www.mevzuat.gov.tr>
- https://www.freepik.com/free-vector/disabled-person-composition-with-isolated-icon-set-combined-around-disabled-person-who-is-sitting-wheelchair_10379078.htm
- https://www.freepik.com/free-vector/diverse-people-set_6703775.htm
- https://www.freepik.com/free-photo/happy-girl-with-down-syndrome-posing-while-drawing_7088359.htm#query=disabled%20people&position=47&from_view=search
- https://www.freepik.com/premium-photo/persons-with-disabilities-have-equal-rights-balance-with-healthy-people-concept-social-equality-disabled-people-society_20378644.htm#query=disabled%20people%20rights&position=18&from_view=search
- https://www.freepik.com/free-vector/banner-design-with-many-children_1175515.htm#query=disabled%20students&position=20&from_view=search
- https://www.freepik.com/free-vector/earth-globe-airplane_4737210.htm#query=plane&position=7&from_view=search
- https://www.freepik.com/free-vector/traveling-people-isolated-decorative-icons-set_3796687.htm#query=public%20transport&position=4&from_view=search
- https://www.freepik.com/free-vector/electricity-poles-buildings-city_5916164.htm#query=electricity&position=22&from_view=search
- https://www.freepik.com/premium-vector/utilities-icons-set-flat-set-utilites-vector-icons-isolated-white-background_22518793.htm#query=water%20and%20tv&position=18&from_view=search
- https://www.freepik.com/free-vector/vintage-tv_763025.htm#query=television&position=1&from_view=search
- https://www.freepik.com/free-vector/new-normal-museums-concept_8945233.htm#query=museum&position=16&from_view=search
- https://www.freepik.com/free-vector/cartoon-museum-invitation_3834877.htm#query=museum&position=19&from_view=search
- https://www.freepik.com/free-vector/flat-compositions-two-theater-scenes_3887285.htm#query=opera%20ballet&position=4&from_view=search
- https://www.freepik.com/free-vector/parking-graphic-design-vector-illustration_4984548.htm#query=disabled%20park%20sign&position=0&from_view=search
- https://www.freepik.com/free-photo/stadium-background-with-green-grass-pitch-daytime_3398409.htm#query=football%20stadium&position=5&from_view=search
- https://www.freepik.com/free-vector/pavement-disabled-people-lack-conditions-people-with-disabilities-handicapped-woman-wheelchair-barrier-free-environment-accessibility-vector-isolated-concept-metaphor-illustration_11663560.htm#query=disable%20people%20and%20stairs&position=2&from_view=search
- https://www.freepik.com/free-vector/disabled-day-concept-illustration_10914717.htm#query=disable%20people%20rights&position=3&from_view=search

**Adres: KONAĞ REHBERLİK ARAŞTIRMA MERKEZİ
Muratreis Mahallesi 227 Sokak No:18 Konak / İZMİR**

**Telefon: 0 (232) 243 44 17
E-posta: 164246@meb.k12.tr
<https://konakram.meb.k12.tr/>**

